ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः

ह॒रि॒ः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता पद पाठः (वाक्य सहित)

प्रथमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः

Table of Contents

1 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायाम् पद पाठे प्रथमं काण्डं..3

1.3प्रथमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – अग्निष्टोमे पशुः...........3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः ॥ हरिः ओं

1 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायाम् पद पाठे

प्रथमं काण्डं

1.3 प्रथमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – अग्निष्टोमे पशुः

1.3.1.1

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनो बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यामा

ददेऽभ्रिरसि नारिरसि परिलिखितꣳ रक्षः परिलिखिता अरातय

इदमहꣳ रक्षसो ग्रीवा अपि कृन्तामि योऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्म

इदमस्य ग्रीवा अपि कृन्तामि दिवे त्वाऽन्तरिक्षाय त्वा पृथिव्यै त्वा

शुन्धतां ँल्लोकः पितृषदनो यवोऽसि यवयास्मद्द्वेषो – [ ] 1

1.3.1.1 - Padam

देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसव इति प्र – सवे । अश्विनोः ।

बाहुभ्यामिति बाहु – भ्याम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् ।

एति । ददे । अभ्रिः । असि । नारिः । असि ।

परिलिखितमिति परि – लिखितम् । रक्षः । परिलिखिता इति परि – लिखिताः । अरातयः । इदम् । अहम् । रक्षसः । ग्रीवाः । अपीति । कृन्तामि । यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः । इदम् । अस्य । ग्रीवाः । अपीति । कृन्तामि । दिवे । त्वा । अन्तरिक्षाय । त्वा । पृथिव्यै । त्वा । शुन्धताम् । लोकः । पितृषदन इति पितृ – सदनः । यवः । असि । यवय । अस्मत् । द्वेषः । **1 (50)**

1.3.1.2

यवयारातीः पितृणाꣳ सदनमस्युद्दिवꣳ स्तभानाऽन्तरिक्षं पृण पृथिवीं दृꣳह द्युतानस्त्वा मारुतो मिनोतु मित्रावरुणयो ध्रुवेण धर्मणा ब्रह्मवनिं त्वा क्षत्रवनिꣳ सुप्रजावनिꣳ रायस्पोषवनिं पर्यूहामि ब्रह्म दृꣳह क्षत्रं दृꣳह प्रजां दृꣳह रायस्पोषं दृꣳह घृतेन द्यावापृथिवी आ पृणेथामिन्द्रस्य सदोऽसि विश्वजनस्य छाया परि त्वा गिर्वणो गिर इमा ( ) भवन्तु विश्वतो वृद्धायुमनु वृद्धयो जुष्टा भवन्तु जुष्टय इन्द्रस्य स्यूरसीन्द्रस्य ध्रुवमस्यैन्द्रमसीन्द्राय त्वा ॥ **2**

1.3.1.2 - Padam

यवय । अरातीः । पितृणाम् । सदनम् । असि । उदिति । दिवम् ।

स्तभान । एति । अन्तरिक्षम् । पृण । पृथिवीम् । दृ॒ꣳह । द्युतानः ।

त्वा । मारुतः । मिनोतु । मित्रावरुणयोरिति मित्रा – वरुणयोः ।

ध्रुवेण । धर्मणा । ब्रह्मवनिमिति ब्रह्म – वनिम् । त्वा ।

क्षत्रवनिमिति क्षत्र – वनिम् । सुप्रजावनिमिति सुप्रजा – वनिम् ।

रायस्पोषवनिमिति रायस्योष – वनिम् । परीति । ऊहामि । ब्रह्म ।

दृ॒ꣳह । क्षत्रम् । दृ॒ꣳह । प्रजामिति प्र – जाम् । दृ॒ꣳह । रायः ।

पोषम् । दृ॒ꣳह । घृतेन । द्यावा पृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । एति ।

पृणेथाम् । इन्द्रस्य । सदः । असि । विश्वजनस्येति विश्व– जनस्य ।

छाया । परीति । त्वा । गिर्वणः । गिरः । इमाः () । भवन्तु । विश्वतः ।

वृद्धायुमिति वृद्ध – आयुम् । अन्विति । वृद्धयः । जुष्टाः । भवन्तु ।

जुष्टयः । इन्द्रस्य । स्यूः । असि । इन्द्रस्य । ध्रुवम् ।

असि । ऐन्द्रम् । असि । इन्द्राय । त्वा ॥ **2 (68)**

(द्वेष – इमा – अष्टादश च) *(A1)*

1.3.2.1

रक्षोहणो वलगहनो वैष्णवान् खनामीदमहं तं वलगमुद्वपामि

यं नः समानो यमसमानो निचखानेदमेनमधरं करोमि यो नः समानो

योऽसमानोऽरातीयति गायत्रेण छन्दसाऽवबाढो वलगः किमत्र भद्रं

तन्नौ सह विराडसि सपत्नहा सम्राडसि भ्रातृव्यहा

स्वराडस्यभिमातिहा विश्वाराडसि विश्वासां नाष्ट्राणाꣳ हन्ता - [ ] 3

1.3.2.1 - Padam

रक्षोहण इति रक्षः - हनः । वलगहन इति वलग - हनः ।

वैष्णवान् । खनामि । इदम् । अहम् । तम् । वलगमिति वल-गम् ।

उदिति । वपामि । यम् । नः । समानः । यम् । असमानः ।

निचखानेति नि - चखान । इदम् । एनम् । अधरम् । करोमि । यः ।

नः । समानः । यः । असमानः । अरातीयति । गायत्रेण । छन्दसा ।

अवबाढ इत्यव - बाढः । वलग इति वल - गः । किम् । अत्र ।

भद्रम् । तत् । नौ । सह । विराडिति वि - राट् । असि ।

सपत्नहेति सपत्न - हा । सम्राडिति सम् - राट् । असि ।

भ्रातृव्यहेति भ्रातृव्य - हा । स्वराडिति स्व - राट् । असि ।

अभिमातिहेत्यभिमाति – हा । विश्वाराडिति विश्व – राट् । असि ।
विश्वासाम् । नाष्ट्राणाम् । हन्ता । **3 (50)**

1.3.2.2

रक्षोहणो वलगहनः प्रोक्षामि वैष्णवान् रक्षोहणो वलगहनोऽव नयामि
वैष्णवान् यवोऽसि यवयास्मद्द्वेषो यवयाराती रक्षोहणो वलगहनोऽव
स्तृणामि वैष्णवान् रक्षोहणो वलगहनोऽभि जुहोमि वैष्णवान् रक्षोहणौ
वलगहनावुप दधामि वैष्णवी रक्षोहणौ वलगहनौ पर्यूहामि वैष्णवी
रक्षोहणौ वलगहनौ परि स्तृणामि वैष्णवी रक्षोहणौ वलगहनौ
वैष्णवी बृहन्नसि बृहद्ग्रावा बृहतीमिन्द्राय ( ) वाचं ँवद ॥ **4**

1.3.2.2 - Padam

रक्षोहण इति रक्षः – हनः । वलगहन इति वलग – हनः ।
प्रेति । उक्षामि । वैष्णवान् । रक्षोहण इति रक्षः – हनः । वलगहन
इति वलग – हनः । अवेति । नयामि । वैष्णवान् । यवः । असि ।
यवय । अस्मत् । द्वेषः । यवय । अरातीः । रक्षोहण इति
रक्षः – हनः । वलगहन इति वलग – हनः । अवेति । स्तृणामि ।
वैष्णवान् । रक्षोहण इति रक्षः–हनः । वलगहन इति वलग– हनः ।

अभीति । जुहोमि । वैष्णवान् । रक्षोहणाविति रक्षः – हनौ ।

वलगहनाविति वलग – हनौ । उपेति । दधामि । वैष्णवी इति ।

रक्षोहणाविति रक्षः – हनौ । वलगहनाविति वलग – हनौ । परीति ।

ऊहामि । वैष्णवी इति । रक्षोहणाविति रक्षः – हनौ ।

वलगहनाविति वलग – हनौ । परीति । स्तृणामि । वैष्णवी इति ।

रक्षोहणाविति रक्षः – हनौ । वलगहनाविति वलग – हनौ ।

वैष्णवी इति । बृहन्न् । असि । बृहद्ग्रावेति बृहत् – ग्रावा ।

बृहतीम् । इन्द्राय ( ) । वाचम् । वद ॥ **4 (52)**

(हन्ते–न्द्राय द्वे च) *(A2)*

1.3.3.1

विभूरसि प्रवाहणो वह्निरसि हव्यवाहनः श्वात्रोऽसि प्रचेतास्तुथोऽसि

विश्ववेदा उशिगसि कविरङ्घारिरसि बंभारिरवस्युरसि

दुवस्वाञ्छुन्ध्यूरसि मार्जालीयः संराडसि कृशानुः परिषद्योऽसि

पवमानः प्रतक्वाऽसि नभस्वानसंमृष्टोऽसि हव्यसूद ऋतधामाऽसि

सुवर्ज्योति ब्रह्मज्योतिरसि सुवर्धामाऽजोऽस्येकपादहिरसि बुद्धिनयो रौद्रेणानीकेन ( ) पाहि माऽग्ने पिपृहि मा मा मा हिꣳसीः ॥ 5

1.3.3.1 - Padam

विभूरिति वि – भूः । असि । प्रवाहण इति प्र – वाहनः । वह्निः । असि । हव्यवाहन इति हव्य – वाहनः । श्वात्रः । असि । प्रचेता इति प्र – चेताः । तुथः । असि । विश्ववेदा इति विश्व – वेदाः । उशिक् । असि । कविः । अङ्घारिः । असि । बंभारिः । अवस्युः । असि । दुवस्वान् । शुन्ध्यूः । असि । मार्जालीयः । सम्राडिति सं – राट् । असि । कृशानुरिति कृश – अनुः । परिषद्य इति परि – सद्यः । असि । पवमानः । प्रतक्वेति प्र – तक्वा । असि । नभस्वान् । असंमृष्ट इत्यसं – मृष्टः । असि । हव्यसूद इति हव्य – सूदः । ऋतधामेत्यृत – धामा । असि । सुवर्ज्योतिरिति सुवः – ज्योतिः । ब्रह्मज्योतिरिति ब्रह्म – ज्योतिः । असि । सुवर्धामेति सुवः – धामा । अजः । असि । एकपादित्येक– पात् । अहिः । असि । बुद्धिनयः । रौद्रेण । अनीकेन ( ) । पाहि । मा ।

अग्ने । पिपृहि । मा । मा । मा । हिꣳसीः ॥ **5 (58)**

(अनीकेना–ष्टौ च) *(A3)*

1.3.4.1

त्वꣳ सोम तनूकृद्भ्यो द्वेषोभ्योऽन्यकृतेभ्य उरु यन्ताऽसि वरूथꣳ
स्वाहा जुषाणो अप्तुराज्यस्य वेतु स्वाहाऽयन्नो अग्निर्वरिवः कृणोत्वयं
मृधः पुर एतु प्रभिन्दन् ।
अयꣳ शत्रूञ्जयतु जर्.हृषाणोऽ यं वाजं जयतु वाजसातौ ॥
उरु विष्णो वि क्रमस्वोरु क्षयाय नः कृधि ॥
घृतं घृतयोने पिब प्रप्र यज्ञपतिं तिर ॥
सोमो जिगाति गातुवि – [ ] **6**

1.3.4.1 - Padam

त्वम् । सोम । तनूकृद्भ्य इति तनूकृत् – भ्यः । द्वेषोभ्य इति
द्वेषः – भ्यः । अन्यकृतेभ्य इत्यन्य – कृतेभ्यः । उरु । यन्ता ।
असि । वरूथम् । स्वाहा । जुषाणः । अप्तुः । आज्यस्य । वेतु ।
स्वाहा । अयं । नः । अग्निः । वरिवः । कृणोतु । अयम् । मृधः ।
पुरः । एतु । प्रभिन्दन्निति प्र – भिन्दन् ॥ अयम् । शत्रून् । जयतु ।

जर्.हृषाणः । अयम् । वाजम् । जयतु । वाजसाताविति वाज–सातौ ॥

उरु । विष्णो इति । वीति । क्रमस्व । उरु । क्षयाय । नः । कृधि ॥

घृतम् । घृतयोन इति घृत – योने । पिब । प्रप्रेति प्र – प्र ।

यज्ञपतिमिति यज्ञ – पतिम् । तिर ॥ सोमः । जिगाति ।

गातुविदिति गातु – वित् । **6 (50)**

1.3.4.2

देवानामेति निष्कृतमृतस्य योनिमासदमदित्याः सदोऽस्यदित्याः सद आ

सीदैष वो देव सवितः सोमस्तꣳ रक्षद्ध्वं मा वो दभ देतत्त्वꣳ

सोम देवो देवानुपागा इदमहं मनुष्यो मनुष्यान्थ् सह प्रजया सह

रायस्पोषेण नमो देवेभ्यः स्वधा पितृभ्य इदमहं निर्वरुणस्य पाशाथ्

सुवरभि–[ ] **7**

1.3.4.2 - Padam

देवानाम् । एति । निष्कृतमिति निः – कृतम् । ऋतस्य । योनिम् ।

आसदमित्या– सदम् । अदित्याः । सदः । असि । अदित्याः । सदः ।

एति । सीद । एषः । वः । देव । सवितः । सोमः । तम् । रक्षद्ध्वम् ।

मा । वः । दभत् । एतत् । त्वम् । सोम । देवः । देवान् । उपेति ।

अगाः । इदम् । अहम् । मनुष्यः । मनुष्यान् । सह ।

प्रजयेति प्र – जया । सह । रायः । पोषेण । नमः । देवेभ्यः ।

स्वधेति स्व – धा । पितृभ्य इति पितृ – भ्यः । इदम् । अहम् ।

निरिति । वरुणस्य । पाशात् । सुवः । अभि । **7 (50)**

1.3.4.3

वि ख्येषं वैँश्वानरं ज्योतिरग्ने व्रतपते त्वं व्रँतानां व्रँतपतिरसिया मम

तनूस्त्वय्यभूदियꣳ सा मयि या तव तनू मय्यभूदेषा सा त्वयियथायथं

नौ व्रतपते व्रतिनो र्व्रतानि ॥ **8**

1.3.4.3 - Padam

वीति । ख्येषम् । वैश्वानरम् । ज्योतिः । अग्ने । व्रतपत इति

व्रत – पते । त्वम् । व्रतानाम् । व्रतपतिरिति व्रत – पतिः । असि ।

या । मम । तनूः । त्वयि । अभूत् । इयम् । सा । मयि । या । तव ।

तनूः । मयि । अभूत् । एषा । सा । त्वयि । यथायथमिति यथा–यथम् ।

नौ । व्रतपत इति व्रत – पते । व्रतिनोः । व्रतानि ॥ **8 (31)**

(गातुविद्–भ्ये–कन्त्रिꣳशच्च) *(A4)*

1.3.5.1

अत्यन्यानगां नान्यानुपां गामर्वाक्त्वा परैरविदं परोऽवरैस्तं त्वा जुषे वैष्णवं देवयज्यायै देवस्त्वा सविता मद्ध्वाऽनक्त्वोषधे त्रायस्वैन॰ स्वधिते मैन॰ हि॰सी दिवमग्रेण मा लेखीरन्तरिक्षं मद्ध्येन मा हि॰सीः पृथिव्या सं भव वनस्पते शतवल्.शो वि रोह सहस्रवल्.शा वि वय॰ रुहेम यं ( ) त्वा ऽय॰ स्वधितिस्तेतिजानः प्रणिनाय महते सौभगायाच्छिन्नो रायः सुवीरः ॥ 9

1.3.5.1 - Padam

अतीति । अन्यान् । अगाम् । न । अन्यान् । उपेति । अगाम् । अर्वाक् । त्वा । परैः । अविदम् । परः । अवरैः । तम् । त्वा । जुषे । वैष्णवम् । देवयज्याया इति देव – यज्यायै । देवः । त्वा । सविता । माद्ध्वा । अनक्तु । ओषधे । त्रायस्व । एनम् । स्वधित इति स्व–धिते । मा । एनम् । हि॰सीः । दिवम् । अग्रेण । मा । लेखीः । अन्तरिक्षम् । माद्ध्येन । मा । हि॰सीः । पृथिव्या । समिति । भव । वनस्पते । शतवल्.श इति शत – वल्.शः । वीति । रोह । सहस्रवल्.शा इति सहस्र – वल्.शाः । वीति । वयम् । रुहेम ।

यम् ( ) । त्वा । अयम् । स्वधितिरिति स्व – धितिः । तेतिजानः ।
प्रणिनायेति प्र – निनाय । महते । सौभगाय । अच्छिन्नः । रायः ।
सुवीर इति सु – वीरः ॥ 9 (60) (यं–दश च) (A5)

1.3.6.1

पृथिव्यै त्वान्तरिक्षाय त्वा दिवे त्वा शुन्धतां ँल्लोकः पितृषदनो
यवोऽसि यवयास्मद्द्वेषो यवयारातीः पितृणा॒ँ सदनमसि
स्वावेशोऽस्यग्रेगा नेतृणां ँवनस्पतिरधि त्वा स्थास्यति तस्य
वित्ताद्देवस्त्वा सविता मद्ध्वाऽनक्तु सुपिप्पलाभ्यस्त्वौषधीभ्य उद्दिव॒ँ
स्तभानाऽन्तरिक्षं पृण पृथिवीमुपरेण दृ॒ँह ते ते
धामान्युश्मसि – [ ] 10

1.3.6.1 - Padam

पृथिव्यै । त्वा । अन्तरिक्षाय । त्वा । दिवे । त्वा । शुन्धताम् ।
लोकः । पितृषदन इति पितृ – सदनः । यवः । असि । यवय ।
अस्मत् । द्वेषः । यवय । अरातीः । पितृणाम् । सदनम् । असि ।
स्वावेश इति सु – आवेशः । असि । अग्रेगा इत्यग्रे – गाः ।
नेतृणाम् । वनस्पतिः । अधीति । त्वा । स्थास्यति । तस्य । वित्तात् ।

देवः । त्वा । सविता । मद्ध्वा । अनक्तु ।

सुपिप्पलाभ्य इति सु – पिप्पलाभ्यः । त्वा । ओषधीभ्य

इत्योषधि – भ्यः । उदिति । दिवम् । स्तभान । एति । अन्तरिक्षम् ।

पृण । पृथिवीम् । उपरेण । दृ॒ꣳह । ते । ते । धामानि ।

उश्मसि । **10 (50)**

1.3.6.2

गमद्ध्ये गावो यत्र भूरिशृङ्गा अयासः ॥

अत्राह तदुरुगायस्य विष्णोः परमं पदमव भाति भूरेः ॥

विष्णोः कर्माणि पश्यत यतो व्रतानि पस्पशे ॥ इन्द्रस्य युज्यः सखा ॥

तद्–विष्णोः परमं पदꣳ सदा पश्यन्ति सूरयः । दिवीव चक्षुराततं ॥

ब्रह्मवनिं त्वा क्षत्रवनिꣳ सुप्रजावनिꣳ रायस्पोषवनिं पर्यूहामि ब्रह्म

दृꣳह क्षत्रं दृꣳह प्रजां दृꣳह रायस्पोषं ( ) दृꣳह परिवीरसि परि

त्वा दैवीर्विशो व्ययन्तां परीमꣳ रायस्पोषो यजमानं मनुष्या अन्तरिक्षस्य

त्वा सानाववं गूहामि ॥ **11**

1.3.6.2 - Padam

गमद्ध्ये । गावः । यत्र । भूरिशृङ्गा इति भूरि – शृङ्गाः । अयासः ॥ अत्र । आह । तत् । उरुगायस्येत्युरु – गायस्य । विष्णोः । परमम् । पदम् । अवेति । भाति । भूरेः ॥ विष्णोः । कर्माणि । पश्यत । यतः । व्रतानि । पस्पशे ॥ इन्द्रस्य । युज्यः । सखा ॥ तत् । विष्णोः । परमम् । पदम् । सदा । पश्यन्ति । सूरयः ॥ दिवि । इव । चक्षुः । आततमित्या – ततम् ॥ ब्रह्मवनिमिति ब्रह्म – वनिम् । त्वा । क्षत्रवनिमिति क्षत्र – वनिम् । सुप्रजावनिमिति सुप्रजा – वनिम् । रायस्पोषवनिमिति रायस्पोष – वनिम् । परीति । ऊहामि । ब्रह्म । दृꣳह । क्षत्रम् । दृꣳह । प्रजामिति प्र – जाम् । दृꣳह । रायः । पोषम् ( ) । दृꣳह । परिवीरिति परि – वीः । असि । परीति । त्वा । दैवीः । विशः । व्ययन्ताम् । परीति । इमम् । रायः । पोषः । यजमानम् । मनुष्याः । अन्तरिक्षस्य । त्वा । सानौ । अवेति । गूहामि ॥ **11 (69)**

(उश्मसी–पोषमे–कान्न विꣳशतिश्च) *(A6)*

1.3.7.1

इषे त्वोपवीरस्युपो देवान् दैवीर्विशः प्रागु र्वह्नीरुशिजो बृहस्पते धारया वसूनि हव्या ते स्वदन्तां देव त्वष्टर्वसु रण्व रेवती रमद्ध्व–मग्ने र्जनित्रमसि वृषणौ स्थ उर्वश्यस्यायुरसि पुरूरवा घृतेनाक्ते वृषणं दधाथां गायत्रं छन्दोऽनु प्र जायस्व त्रैष्टुभं जागतं छन्दोऽनु प्र जायस्व भवतं– [ ] **12**

1.3.7.1 - Padam

इषे । त्वा । उपवीरित्युप – वीः । असि । उपो इति । देवान् । दैवीः । विशः । प्रेति । अगुः । वह्नीः । उशिजः । बृहस्पते । धारय । वसूनि । हव्या । ते । स्वदन्ताम् । देव । त्वष्टः । वसु । रण्व । रेवतीः । रमद्ध्वम् । अग्नेः । जनित्रम् । असि । वृषणौ । स्थः । उर्वशी । असि । आयुः । असि । पुरूरवाः । घृतेन । अक्ते इति । वृषणम् । दधाथाम् । गायत्रम् । छन्दः । अनु । प्रेति । जायस्व । त्रैष्टुभम् । जागतम् । छन्दः । अनु । प्रेति । जायस्व । भवतम् । **12 (50)**

1.3.7.2

नः समनसौ समोकसावरेपसौ ।

मा यज्ञꣳ हिꣳसिष्टं मा यज्ञपतिं जातवेदसौ शिवौ भवतमद्य नः ॥

अग्नावग्निश्चरति प्रविष्ट ऋषीणां पुत्रो अधिराज एषः ।

स्वाहाकृत्य ब्रह्मणा ते जुहोमि मा देवानां मिथुया कर्भागधेयं ॥ **13**

1.3.7.2 - Padam

नः । समनसाविति स – मनसौ । समोकसाविति सं – ओकसौ ।

अरेपसौ ॥ मा । यज्ञम् । हिꣳसिष्टम् । मा । यज्ञपतिमिति

यज्ञ – पतिम् । जातवेदसाविति जात – वेदसौ । शिवौ । भवतम् ।

अद्य । नः ॥ अग्नौ । अग्निः । चरति । प्रविष्ट इति प्र – विष्टः ।

ऋषीणाम् । पुत्रः । अधिराज इत्यधि – राजः । एषः ॥

स्वाहाकृत्येति स्वाहा – कृत्य । ब्रह्मणा । ते । जुहोमि । मा ।

देवानाम् । मिथुया । कः । भागधेयमिति भाग – धेयम् ॥ **13 (31)**

(भवत–मेकत्रिꣳशच्च) *(A7)*

1.3.8.1

आ द॑द ऋ॒तस्य॑ त्वा देवहवि॒ः पाशे॒ना॑ऽऽरभे॒ धर्.षा॒

मानु॑षान॒द्भ्यस्त्वौष॑धीभ्य॒ः प्रोक्षा᳚म्य॒पां पे॒रु॑रसि स्वा॒त्तं चि॒त् सदे॑वꣳ

ह॒व्यमापो॑ देवी॒ः स्वद॑तैन॒ꣳ॒ सं ते᳚ प्रा॒णो वा॒युना॑ गच्छता॒ꣳ॒ सं

ँयज॑त्रै॒रङ्गा॑नि॒ सं ँय॒ज्ञप॑ति॒राशि॑षा घृ॒तेना॒क्तौ प॒शुं त्रा॑येथा॒ꣳ॒

रे॑वतीर्य॒ज्ञप॑तिं प्रि॒यधाऽऽ* वि॑श॒तोरो॑ अन्तरिक्ष स॒जूर्दे॒वेन॒ – [ ] **14**

1.3.8.1 - Padam

एति॑ । द॒दे॒ । ऋ॒तस्य॑ । त्वा॒ । दे॒व॒ह॒वि॒रिति॑ देव – ह॒वि॒ः । पाशे॑न ।

एति॑ । र॒भे॒ । धर्.ष॑ । मानु॑षान् । अ॒द्भ्य इत्य॑त् – भ्यः । त्वा॒ ।

ओष॑धीभ्य॒ इत्योष॑धि – भ्य॒ः । प्रेति॑ । उ॒क्षा॒मि॒ । अ॒पाम् । पे॒रुः ।

अ॒सि॒ । स्वा॒त्तम् । चि॒त् । सदे॑व॒मिति॒ स – दे॒व॒म् । ह॒व्यम् । आप॑ः ।

दे॒वी॒ः । स्व॑दत । ए॒न॒म् । समिति॑ । ते॒ । प्रा॒ण इति॑ प्र – अ॒नः ।

वा॒यु᳚ना । ग॒च्छ॒ता॒म् । समिति॑ । यज॑त्रैः । अङ्गा॑नि । समिति॑ ।

य॒ज्ञप॑ति॒रिति॑ य॒ज्ञ – प॒ति॒ः । आ॒शिषेत्या᳚ – शिषा᳚ । घृ॒तेन॑ । अ॒क्तौ ।

प॒शुम् । त्रा॒ये॒थाम् । रे॑वतीः । य॒ज्ञप॑ति॒मिति॑ य॒ज्ञ – प॒ति॒म् ।

प्रियधेति प्रिय – धा । एति । विशत । उरो इति । अन्तरिक्ष ।

सजूरिति स – जूः । देवेन । **14 (50)**

1.3.8.2

वातेनास्य हविषस्त्मना यज समस्य तनुवा भव वर्.षीयो वर्.षीयसि

यज्ञे यज्ञपतिं धाः पृथिव्याः संपृचः पाहि नमस्त आतानाऽनर्वा प्रेहि

घृतस्य कुल्यामनु सह प्रजया सह रायस्पोषेणाऽऽपो देवीः शुद्धायुवः

शुद्धा यूयं देवा७ ऊढ्व७ शुद्धा वयं परिविष्टाः परिवेष्टारो वो

भूयास्म ॥ **15**

1.3.8.2 - Padam

वातेन । अस्य । हविषः । त्मना । यज । समिति । अस्य । तनुवा ।

भव । वर्.षीयः । वर्.षीयसि । यज्ञे । यज्ञपतिमिति यज्ञ – पतिम् ।

धाः । पृथिव्याः । सम्पृच इति सम् – पृचः । पाहि । नमः । ते ।

आतानेत्या – तान । अनर्वा । प्रेति । इहि । घृतस्य । कुल्याम् ।

अन्विति । सह । प्रजयेति प्र – जया । सह । रायः । पोषेण ।

आपः । देवीः । शुद्धायुव इति शुद्ध – युवः । शुद्धाः । यूयम् ।

देवान् । ऊढ्वम् । शुद्धाः । वयम् । परिविष्टा इति परि – विष्टाः ।

परिवेष्टार इति परि - वेष्टारः । वः । भूयास्म ॥ **15 (44)**

(देवन–चतुश्चत्वारि॰शच्च) *(A8)*

1.3.9.1

वाक्त आ प्यायतां प्राणस्त आ प्यायतां चक्षुस्त आ प्यायता॰ श्रोत्रं

त आ प्यायतां ँयाते प्राणाञ्छुग्जगाम या चक्षुर्या श्रोत्रं ँयत्ते क्रूरं

ँयदास्थितं तत्त आ प्यायतां तत्त एतेन शुन्धतां नाभिस्त आ प्यायतां

पायुस्त आ प्यायता॰ शुद्धाश्चरित्राः शमद्भ्यः - [ ] **16**

1.3.9.1 - Padam

वाक् । ते । एति । प्यायताम् । प्राण इति प्र - अनः । ते । एति ।

प्यायताम् । चक्षुः । ते । एति । प्यायताम् । श्रोत्रम् । ते । एति ।

प्यायताम् । या । ते । प्राणानिति प्र - अनान् । शुक् । जगाम । या ।

चक्षुः । या । श्रोत्रम् । यत् । ते । क्रूरम् । यत् ।

आस्थितमित्या - स्थितम् । तत् । ते । एति । प्यायताम् । तत् । ते ।

एतेन । शुन्धताम् । नाभिः । ते । एति । प्यायताम् । पायुः । ते ।

एति । प्यायताम् । शुद्धाः । चरित्राः । शम् ।

अद्भ्य इत्यत् - भ्यः । **16 (50)**

1.3.9.2

शमोषधीभ्यः शं पृथिव्यै शमहोभ्या–मोषधे त्रायस्वैन॑ स्वधिते
मैन॑ हि॑सी रक्षसां भागोऽसीदमह॑ रक्षोऽधमं तमो नयामि
योऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्म इदमेनमधमं तमो नयामीषे त्वा घृतेन
द्यावापृथिवी प्रोर्णवाथा–मच्छिन्नो रायः सुवीर उर्वन्तरिक्षमन्विहि
वायो वीहि ( ) स्तोकाना॑ स्वाहोद्ध्र्वनभसं मारुतं गच्छतं ॥ 17

1.3.9.2 - Padam

शम् । ओषधीभ्यः इत्योषधि – भ्यः । शम् । पृथिव्यै । शम् ।
अहोभ्यामित्यहः – भ्याम् । ओषधे । त्रायस्व । एनम् ।
स्वधित इति स्व – धिते । मा । एनम् । हि॑सीः । रक्षसाम् ।
भागः । असि । इदम् । अहम् । रक्षः । अधमम् । तमः । नयामि ।
यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः । इदम् । एनम् ।
अधमम् । तमः । नयामि । इषे । त्वा । घृतेन । द्यावापृथिवी इति
द्यावा – पृथिवी । प्रेति । ऊर्णवाथाम् । अच्छिन्नः । रायः ।
सुवीर इति सु – वीरः । उरु । अन्तरिक्षम् । अन्विति । इहि ।
वायो इति । वीति । इहि ( ) । स्तोकानाम् । स्वाहा ।

उद्ध्र्वनभसमित्युद्ध्र्व - नभसम् । मारुतम् । गच्छतम् ॥ 17 (55)

(अद्भ्यो-वीहि-पञ्च च) *(A9)*

1.3.10.1

सं ते मनसा मनः सं प्राणेन प्राणो जुष्टं देवेभ्यो हव्यं

घृतवथ् स्वाहैन्द्रः प्राणो अङ्गेअङ्गे नि देद्ध्यदैन्द्रो ऽपानो अङ्गेअङ्गे

वि बोभुवद्देव त्वष्टर्भूरि ते स०्समेतु विषुरूपा यथ् सलक्ष्माणो

भवथ देवत्रा यन्तमवसे सखायोऽनु त्वा माता पितरो मदन्तु

श्रीरस्यग्निस्त्वा श्रीणात्वापः समरिणन् वातस्य - [ ] 18

1.3.10.1 - Padam

समिति । ते । मनसा । मनः । समिति । प्राणेनेति प्र - अनेन ।

प्राण इति प्र - अनः । जुष्टम् । देवेभ्यः । हव्यम् । घृतवदिति

घृत - वत् । स्वाहा । ऐन्द्रः । प्राण इति प्र - अनः । अङ्गेअङ्ग

इत्यङ्गे - अङ्गे । नीति । देद्ध्यत् । ऐन्द्रः । अपान इत्यप - अनः ।

अङ्गेअङ्ग इत्यङ्गे - अङ्गे । वीति । बोभुवत् । देव । त्वष्टः । भूरि ।

ते । स०्समिति सं - सम् । एतु । विषुरूपा इति विषु - रूपाः ।

यत् । सलक्ष्माण इति स - लक्ष्माणः । भवथ । देवत्रेति देव-त्रा ।

यन्तम् । अवसे । सखायः । अन्विति । त्वा । माता । पितरः । मदन्तु । श्रीः । असी । अग्निः । त्वा । श्रीणातु । आपः । समिति । अरिणन्न् । वातस्य । **18 (50)**

1.3.10.2

त्वा ध्रज्यै पूष्णो रꣳह्या अपामोषधीनाꣳ रोहिष्यै घृतं घृतपावानः पिबत वसां ँवसापावानः पिबता–ऽन्तरिक्षस्य हविरसि स्वाहा त्वाऽन्तरिक्षाय दिशः प्रदिश आदिशो विदिश उद्दिशः स्वाहा दिग्भ्यो नमो दिग्भ्यः ॥ **19**

1.3.10.2 - Padam

त्वा । ध्रज्यै । पूष्णः । रꣳह्यै । अपाम् । ओषधीनाम् । रोहिष्यै । घृतम् । घृतपावान इति घृत – पावानः । पिबत । वसाम् । वसापावान इति वसा – पावानः । पिबत । अन्तरिक्षस्य । हविः । असि । स्वाहा । त्वा । अन्तरिक्षाय । दिशः । प्रदिश इति प्र – दिशः । आदिश इत्या – दिशः । विदिश इति वि – दिशः । उद्दिश इत्युत् – दिशः । स्वाहा । दिग्भ्य इति दिक् – भ्यः । नमः ।

दिग्भ्य इति दिक् – भ्यः ॥ **19 (28)**

(वातस्या–ष्टाविꣳशतिश्च) *(A10)*

1.3.11.1

समुद्रं गच्छ स्वाहाऽन्तरिक्षं गच्छ स्वाहा देवꣳ सवितारं गच्छ स्वाहा

ऽहोरात्रे गच्छ स्वाहा मित्रावरुणौ गच्छ स्वाहा सोमं गच्छ स्वाहा

यज्ञं गच्छ स्वाहा छन्दाꣳसि गच्छ स्वाहा द्यावापृथिवी गच्छ स्वाहा

नभो दिव्यं गच्छ स्वाहाऽग्निं वैँश्वानरं गच्छ

स्वाहाऽद्भ्यस्त्वौषधीभ्यो मनो मे हार्दि यच्छ तनूं त्वचं पुत्रं

नप्तारमशीय शुगसि ( ) तमभि शोच योऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं

द्विष्मो धाम्नो धाम्नो राजन्नितो वरुण नो मुञ्च यदापो अघ्निया

वरुणेति शपामहे ततो वरुण नो मुञ्च ॥ **20**

1.3.11.1 - Padam

समुद्रम् । गच्छ । स्वाहा । अन्तरिक्षम् । गच्छ । स्वाहा । देवम् ।

सवितारम् । गच्छ । स्वाहा । अहोरात्रे इत्यहः – रात्रे । गच्छ ।

स्वाहा । मित्रावरुणाविति मित्रा – वरुणौ । गच्छ । स्वाहा । सोमम् ।

गच्छ । स्वाहा । यज्ञम् । गच्छ । स्वाहा । छन्दाꣳसि । गच्छ ।

स्वाहा । द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । गच्छ । स्वाहा ।

नभः । दिव्यम् । गच्छ । स्वाहा । अग्निम् । वैश्वानरम् । गच्छ ।

स्वाहा । अद्भ्य इत्यत् – भ्यः । त्वा । ओषधीभ्य

इत्योषधि – भ्यः । मनः । मे । हार्दि । यच्छ । तनूम् । त्वचम् ।

पुत्रम् । नप्तारम् । अशीय । शुक् । असि ( ) । तम् । अभीति ।

शोच । यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः ।

धाम्नो धाम्न इति धाम्नः – धाम्नः । राजन्न् । इतः । वरुण । नः ।

मुञ्च । यत् । आपः । अघ्नियाः । वरुण । इति । शपामहे ।

ततः । वरुण । नः । मुञ्च ॥ **20 (76)**

(असि–षड्विꣳशतिश्च)*(A11)*

1.3.12.1

हविष्मतीरिमा आपो हविष्मान् देवो अद्ध्वरो हविष्माꣳ आ

विवासति हविष्माꣳ अस्तु सूर्यः ॥

अग्नेर्वो ऽपन्नगृहस्य सदसि सादयामि सुम्नाय सुम्निनीः सुम्ने मा

धत्तेन्द्राग्नियो र्भागधेयीः स्थ मित्रावरुणयो र्भागधेयीः स्थ विश्वेषां

दे॒वानां᳚ भाग॒धेयीः᳚ स्थ य॒ज्ञे जा॑गृत ॥ **21**

1.3.12.1 - Padam

ह॒विष्म॑तीः । इ॒माः । आपः॑ । ह॒विष्मा॑न् । दे॒वः । अ॒द्ध्व॒रः ।

ह॒विष्मा॑न् । एति॑ । वि॒वा॒स॒ति॒ । ह॒विष्मा॑न् । अ॒स्तु॒ । सूर्यः॑ ॥ अ॒ग्नेः ।

व॒ः । अप॑न्नगृ॒हस्ये॑त्यप॑न्न– गृ॒ह॒स्य॒ । सदसि । सा॒द॒या॒मि॒ । सु॒म्नाय॑ ।

सु॒म्नि॒नी॒ः । सु॒म्ने । मा॒ । ध॒त्त॒ । इ॒न्द्रा॒ग्नि॒योरि॑तीन्द्र – अ॒ग्नि॒योः ।

भा॒ग॒धेयी॒रिति॑ भाग – धेयीः᳚ । स्थ॒ ।

मि॒त्रावरु॑णयो॒रि॑ति मि॒त्रा – वरु॑णयोः । भा॒ग॒धेयी॒रि॑ति भाग– धेयीः᳚ ।

स्थ॒ । विश्वे॑षाम् । दे॒वाना᳚म् । भा॒ग॒धेयी॒रि॑ति भाग – धेयीः᳚ । स्थ॒ ।

य॒ज्ञे । जा॒गृ॒त॒ ॥ **21 (34)** (ह॒विष्म॑ती॒–श्चतु॑स्त्रिꣳशत्) *(A12)*

1.3.13.1

हृ॒दे त्वा॒ मन॑से त्वा दि॒वे त्वा॒ सूर्या॑य त्वो॒द्ध्र्वमि॒मम॒द्ध्व॒रं कृ॑धि दि॒वि

दे॒वेषु॒ होत्रा॑ यच्छ॒ सोम॑ राज॒न्नेह्यव॑ रोह॒ मा भेर्मा सं ँविक्था॒ मा त्वा॑

हिꣳसिषं प्र॒जास्त्वमु॒पाव॑रोह प्र॒जास्त्वामु॒पाव॑रोहन्तु शृ॒णोत्व॒ग्निः

स॒मिधा॒ हवं॑ मे शृ॒ण्वन्त्वापो॑ धि॒षणा᳚श्च दे॒वीः ॥

शृ॒णोत॑ ग्रावाणो वि॒दुषो॒ नु – [ ] **22**

1.3.13.1 - Padam

हृदे । त्वा । मनसे । त्वा । दिवे । त्वा । सूर्याय । त्वा । ऊर्द्ध्वम् ।

इमम् । अद्ध्वरम् । कृधि । दिवि । देवेषु । होत्राः । यच्छ । सोम ।

राजन्न् । एति । इहि । अवेति । रोह । मा । भेः । मा । समिति ।

विक्थाः । मा । त्वा । हि॒ꣳसिषम् । प्रजा इति प्र – जाः । त्वम् ।

उपावरोहेत्युप – अवरोह । प्रजा इति प्र – जाः । त्वाम् ।

उपावरोहन्त्वित्युप – अवरोहन्तु । शृणोतु । अग्निः ।

समिधेति सम् – इधा । हवम् । मे । शृण्वन्तु । आपः । धिषणाः ।

च । देवीः ॥ शृणोत । ग्रावाणः । विदुषः । नु । **22 (50)**

1.3.13.2

यज्ञꣳ शृणोतु देवः सविता हवं मे ।

देवीरापो अपां नपाद्य ऊर्मिर्.हविष्य इन्द्रियावान्–मदिन्तमस्तं देवेभ्यो

देवत्रा धत्त शुक्रꣳ शुक्रपेभ्यो येषां भागः स्थ स्वाहा

कार्.षिरस्यपाऽपां मृद्ध्रꣳ समुद्रस्य वोऽक्षित्या उन्नये ॥

यमग्ने पृथ्सु मर्त्यमावो वाजेषु यं जुनाः ।

स यन्ता शश्वतीरिषः ॥ **23**

1.3.13.2 - Padam

यज्ञम् । शृणोतु । देवः । सविता । हवम् । मे ॥ देवीः । आपः ।

अपाम् । नपात् । यः । ऊर्मिः । हविष्यः ।

इन्द्रियावानितीन्द्रिय – वान् । मदिन्तमः । तम् । देवेभ्यः । देवत्रेति

देव – त्रा । धत्त । शुक्रम् । शुक्रपेभ्य इति शुक्र – पेभ्यः ।

येषाम् । भागः । स्थ । स्वाहा । कार्.षिः । असि । अपेति ।

अपाम् । मृद्ध्रम् । समुद्रस्य । वः । अक्षित्यै । उदिति । नये ॥

यम् । अग्ने । पृथ्स्विति पृत् – सु । मर्त्यम् । आवः । वाजेषु ।

यम् । जुनाः ॥ सः । यन्ता । शश्वतीः । इषः ॥ **23 (47)**

(नु – सप्तचत्वारिꣳशच्च) *(A13)*

1.3.14.1

त्वमग्ने रुद्रो असुरो महो दिवस्त्वꣳ शर्द्धो मारुतं पृक्ष ईशिषे ।

त्वं ँवातैररुणैर्यासि शंगयस्त्वं पूषा विधतः पासि नुत्मना ॥

आ वो राजानमद्ध्वरस्य रुद्रꣳ होतारꣳ सत्ययजꣳ रोदस्योः ।

अग्निं पुरा तनयित्नो रचित्ता–द्धिरण्यरूपमवसे कृणुद्ध्वं ॥

अग्निर्होता नि षसादा यजीयानुपस्थे मातुः सुरभावु लोके ।

युवा कविः पुरुनिष्ठ - [ ] **24**

1.3.14.1 - Padam

त्वम् । अग्ने । रुद्रः । असुरः । महः । दिवः । त्वम् । शर्धः ।

मारुतम् । पृक्षः । ईशिषे ॥ त्वम् । वातैः । अरुणैः । यासि । शङ्गय

इति शं - गयः । त्वम् । पूषा । विधत इति वि-धतः । पासि । नु ।

त्मना ॥ एति । वः । राजानम् । अद्ध्वरस्य । रुद्रम् । होतारम् ।

सत्ययजमिति सत्य - यजम् । रोदस्योः ॥ अग्निम् । पुरा ।

तनयित्नोः । अचित्तात् । हिरण्यरूपमिति हिरण्य - रूपम् ।

अवसे । कृणुद्ध्वम् ॥ अग्निः । होता । नीति । ससाद । यजीयान् ।

उपस्थ इत्युप - स्थे । मातुः । सुरभौ । उ । लोके ॥ युवा ।

कविः । पुरुनिष्ठ इति पुरु - निष्ठः । **24 (50)**

1.3.14.2

ऋतावा धर्ता कृष्टीनामुत मद्ध्य इद्धः ॥

साद्ध्वीमक र्देववीतिं नो अद्य यज्ञस्य जिह्वामविदाम गुह्यां ।

स आयुरा ऽगाथ्सुरभि र्वसानो भद्रामक र्देवहूतिं नो अद्य ॥

अक्रन्ददग्निः स्तनयन्निव द्यौः क्षामा रेरिहद्वीरुधः समञ्जन्न् ।

सद्यो जज्ञानो वि हीमिद्धो अख्यदा रोदसी भानुना भात्यन्तः ॥

त्वे वसूनि पुर्वणीक – [ ] **25**

1.3.14.2 - Padam

ऋतावेत्यृता – वा । धर्ता । कृष्टीनाम् । उत । मद्ध्ये । इद्धः ॥

साद्ध्वीम् । अकः । देववीतिमिति देव – वीतिम् । नः । अद्य ।

यज्ञस्य । जिह्वाम् । अविदाम । गुह्याम् ॥ सः । आयुः । एति ।

अगात् । सुरभिः । वसानः । भद्राम् । अकः । देवहूतिमिति

देव – हूतिम् । नः । अद्य ॥ अक्रन्दत् । अग्निः । स्तनयन्न् । इव ।

द्यौः । क्षाम । रेरिहत् । वीरुधः । समञ्जन्निति सं – अञ्जन्न् ॥

सद्यः । जज्ञानः । वीति । हि । ईम् । इद्धः । अख्यत् । एति ।

रोदसी इति । भानुना । भाति । अन्तः ॥ त्वे इति । वसूनि ।

पुर्वणीकेति पुरु – अनीक । **25 (50)**

1.3.14.3

होतर्दोषा वस्तोरेरिरे यज्ञियासः ।

क्षामेव विश्वा भुवनानि यस्मिन्थ्सꣳ सौभगानि दधिरे पावके ॥

तुभ्यं ता अङ्गिरस्तम विश्वाः सुक्षितयः पृथक् । अग्ने कामाय येमिरे ॥

अश्याम तं काममग्ने तवो त्यश्याम रयिं रयिवः सुवीरं ।

अश्याम वाजमभि वाजयन्तो ऽश्याम द्युम्नमजराजरं ते ॥

श्रेष्ठं ँयविष्ठ भारताग्ने द्युमन्तमा भर । **26**

1.3.14.3 - Padam

होतः । दोषा । वस्तोः । एति । ईरिरे । यज्ञियासः ॥ क्षाम । इव ।

विश्वा । भुवनानि । यस्मिन्न् । समिति । सौभगानि । दधिरे ।

पावके ॥ तुभ्यम् । ताः । अङ्गिरस्तमेत्यङ्गिरः – तम । विश्वाः ।

सुक्षितय इति सु – क्षितयः । पृथक् ॥ अग्ने । कामाय । येमिरे ॥

अश्याम । तम् । कामम् । अग्ने । तव । ऊती । अश्याम । रयिम् ।

रयिव इति रयि – वः । सुवीरमिति सु–वीरम् ॥ अश्याम । वाजम् ।

अभीति । वाजयन्तः । अश्याम । द्युम्नम् । अजर । अजरम् । ते ॥

श्रेष्ठम् । यविष्ठ । भारत । अग्ने । द्युमन्तमिति द्यु – मन्तम् । एति ।

भर ॥ **26** **(50)**

1.3.14.4

वसो पुरुस्पृहꣳ रयिं ॥

स श्वितानस्तन्यतू रोचनस्था अजरेभिर् नानदद्भिर्यविष्ठः ।

यः पावकः पुरुतमः पुरूणि पृथून्यग्निरनुयाति भवन्न् ॥

आयुष्टे विश्वतो दधदयमग्नि वरेण्यः ।

पुनस्ते प्राण आऽयति परा यक्ष्मꣳ सुवामि ते ॥

आयुर्दा अग्ने हविषो जुषाणो घृतप्रतीको घृतयोनिरेधि ॥

घृतं पीत्वा मधु चारु गव्यं पितेव पुत्रमभि – [ ] **27**

1.3.14.4 - Padam

वसो इति । पुरुस्पृहमिति पुरु– स्पृहम् । रयिम् ॥ सः । श्वितानः । तन्यतुः । रोचनस्था इति रोचन – स्थाः । अजरेभिः । नानदद्भिरिति नानदत् – भिः । यविष्ठः ॥ यः । पावकः । पुरुतम इति पुरु–तमः । पुरूणि । पृथूनि । अग्निः । अनुयातीत्यनु – याति । भवन्न् ॥ आयुः । ते । विश्वतः । दधत् । अयम् । अग्निः । वरेण्यः ॥ पुनः । ते । प्राण इति प्र – अनः । एति । अयति । परेति । यक्ष्मम् । सुवामि । ते ॥ आयुर्दा इत्यायुः – दाः । अग्ने । हविषः । जुषाणः ।

घृतप्रतीक इति घृत – प्रतीकः । घृतयोनिरिति घृत– योनिः ।
एधि ॥ घृतम् । पीत्वा । मधु । चारु । गव्यम् । पिता । इव । पुत्रम् ।
अभीति । **27 (50)**

1.3.14.5

रक्षतादिमं ।
तस्मै ते प्रतिहर्यते जातवेदो विचर्.षणे । अग्ने जनामि सुष्टुतिं ॥
दिवस्परि प्रथमं जज्ञे अग्निरस्मद् द्वितीयं परि जातवेदाः ।
तृतीयमप्सु नृमणा अजस्रमिन्धान एनं जरते स्वाधीः ॥
शुचिः पावक वन्द्योऽग्ने बृहद्वि रोचसे । त्वं घृतेभिराहुतः ॥
दृशानो रुक्म उर्व्या व्यद्यौद्–दुर्मर्.षमायुः श्रिये रुचानः ॥
अग्निरमृतो अभवद्वयोभि – [ ] **28**

1.3.14.5 - Padam

रक्षतात् । इमम् ॥ तस्मै । ते । प्रतिहर्यत इति प्रति – हर्यते ।
जातवेद इति जात – वेदः । विचर्.षण इति वि – चर्.षणे ॥
अग्ने । जनामि । सुष्टुतिमिति सु – स्तुतिम् ॥ दिवः । परीति ।
प्रथमम् । जज्ञे । अग्निः । अस्मत् । द्वितीयम् । परीति ।

जातवेदा इति जात – वेदाः ॥ तृतीयम् । अफ्स्वित्यप् – सु ।

नृमणा इति नृ – मनाः । अजस्रम् । इन्धानः । एनम् । जरते ।

स्वाधीरिति स्व – धीः ॥ शुचिः । पावक । वन्द्यः । अग्ने । बृहत् ।

वीति । रोचसे ॥ त्वम् । घृतेभिः । आहुत इत्या – हुतः ॥ दृशानः ।

रुक्मः । उर्व्या । वीति । अद्यौत् । दुर्मर्.षमिति दुः– मर्.षम् ।

आयुः । श्रिये । रुचानः ॥ अग्निः । अमृतः । अभवत् ।

वयोभिरिति वयः – भिः । **28 (50)**

1.3.14.6

यदेनं द्यौरजनयथ्सुरेताः ॥

आ यदिषे नृपतिं तेज आनट्छुचि रेतो निषिक्तं द्यौरभीके ।

अग्निः शर्द्धमनवद्यं युवान७ स्वाधियं जनयथ्सूदयच्च ॥

स तेजीयसा मनसा त्वोत उत शिक्ष स्वपत्यस्य शिक्षोः ।

अग्ने रायो नृतमस्य प्रभूतौ भूयाम ते सुष्टुतयश्च वस्वः ॥

अग्ने सहन्तमा भर द्युम्नस्य प्रासहा रयिं ॥

विश्वा य – [ ] **29**

1.3.14.6 - Padam

यत् । एनम् । द्यौः । अजनयत् । सुरेता इति सु–रेताः ॥ एति । यत् ।

इषे । नृपतिमिति नृ – पतिम् । तेजः । आनट् । शुचि । रेतः ।

निषिक्तमिति नि – सिक्तम् । द्यौः । अभीके ॥ अग्निः । शर्धम् ।

अनवद्यम् । युवानम् । स्वाधियमिति स्व – धियम् । जनयत् ।

सूदयत् । च ॥ सः । तेजीयसा । मनसा । त्वोतः । उत । शिक्ष ।

स्वपत्यस्येति सु – अपत्यस्य । शिक्षोः ॥ अग्ने । रायः ।

नृतमस्येति नृ – तमस्य । प्रभूताविति प्र – भूतौ । भूयाम । ते ।

सुष्टुतय इति सु – स्तुतयः । च । वस्वः ॥ अग्ने । सहन्तम् ।

एति । भर । द्युम्नस्य । प्रासहेति प्र – सहा । रयिम् ॥

विश्वाः । यः । **29 (50)**

1.3.14.7

श्चर्.षणीरभ्यासा वाजेषु सासहत् ॥

तमग्ने पृतनासहꣳ रयिꣳ सहस्व आ भर ।

त्वꣳ हि सत्यो अद्भुतो दाता वाजस्य गोमतः ॥

उक्षान्नाय वशान्नाय सोमपृष्ठाय वेधसे ।

स्तोमै र्विधेमाऽग्नये ॥ वह्मा हि सूनो अस्यद्मसद्वा चक्रे अग्नि

र्जनुषा ऽज्माऽन्नं । स त्वं न ऊर्जसन ऊर्जं धा राजेव जेरवृके

क्षेष्यन्तः ॥ अग्न आयूꣳषि – [ ] **30**

1.3.14.7 - Padam

चर्.षणीः । अभीति । आसा । वाजेषु । सासहत् ॥ तम् । अग्ने ।

पृतनासहमिति पृतना – सहम् । रयिम् । सहस्वः । एति । भर ॥

त्वम् । हि । सत्यः । अद्भुतः । दाता । वाजस्य । गोमत इति

गो – मतः ॥ उक्षान्नायेत्युक्ष – अन्नाय । वशान्नायेति

वशा – अन्नाय । सोमपृष्ठायेति सोम – पृष्ठाय । वेधसे ॥ स्तोमैः ।

विधेम । अग्नये ॥ वद्मा । हि । सूनो इति । असि ।

अद्मसद्वेत्यद्म – सद्वा । चक्रे । अग्निः । जनुषा । अज्म । अन्नम् ॥

सः । त्वम् । नः । ऊर्जसन इत्युर्ज – सने । ऊर्जम् । धाः । राजा ।

इव । जेः । अवृके । क्षेषि । अन्तः ॥ अग्ने । आयूꣳषि । **30 (50)**

1.3.14.8

पवस आ सुवोर्जमिषं च नः । आरे बधस्व दुच्छुनां ॥

अग्ने पवस्व स्वपा अस्मे वर्चः सुवीर्यं । दधत्पोषꣳ रयिं मयि ॥

अग्ने पावक रोचिषा मन्द्रया देव जिह्वया । आ देवान् वक्षि यक्षि च ॥

स नः पावक दीदिवोऽग्ने देवा इहा वह । उप यज्ञ हविश्च नः ॥

अग्निः शुचि व्रततमः शुचि र्विप्रः शुचिः ( ) कविः ।

शुची रोचत आहुतः ॥ उदग्ने शुचयस्तव शुक्रा भ्राजन्त ईरते ।

तव ज्योतीष्यर्चयः ॥ **31**

1.3.14.8 - Padam

पवसे । एति । सुव । ऊर्जम् । इषम् । च । नः ॥ आरे । बाधस्व ।

दुच्छुनाम् ॥ अग्ने । पवस्व । स्वपा इति सु – अपाः । अस्मे इति ।

वर्चः । सुवीर्यमिति सु – वीर्यम् ॥ दधत् । पोषम् । रयिम् । मयि ॥

अग्ने । पावक । रोचिषा । मन्द्रया । देव । जिह्वया ॥ एति । देवान् ।

वक्षि । यक्षि । च ॥ सः । नः । पावक । दीदिवः । अग्ने ।

देवान् । इह । एति । वह ॥ उपेति । यज्ञम् । हविः । च । नः ॥

अग्निः । शुचिव्रततम इति शुचिव्रत – तमः । शुचिः । विप्रः ।

शुचिः ( ) । कविः ॥ शुचिः । रोचते । आहुत इत्या – हुतः ॥

उदिति । अग्ने । शुचयः । तव । शुक्राः । भ्राजन्तः । ईरते ॥

तव । ज्योती॑ꣳषि । अ॒र्चयः॑ ॥ **31 (64)**

(पु॒रु॒नि॒ष्ठः – पु॑र्वणीक – भ॒रा – ऽभि – वयो॑भि॒ – र्य –

आयु॑ꣳषि – विप्रः॒ शुचि॒ –श्च॑तुर्दश च) *(A14)*

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 14 Anuvaakams :-

(दे॒वस्य॑–रक्षो॒हणो॑ –वि॒भू–स्त्वꣳ सो॒मा– ऽत्य॒न्यानगा॑ – पृथि॒व्या –

इ॒षे त्वा – ऽऽद॑दे॒ वाक्त॒–सं॑ते– सम॒ुद्रꣳ– ह॒विष्म॑ती– हृ॒दे–

त्वम॑ग्नेरु॒द्र–श्च॑तुर्दश ।)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(दे॒वस्य॑–ग॒मध्ये॑–ह॒विष्म॑तीः–पवस॒–एकत्रि॑ꣳशत् ।)

First and Last Padam of Third Prasnam:-

(दे॒वस्या॒–ऽर्च॑यः)

॥ हरि॑ः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे

प्रथमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

Details of Panchati and Padam for Kandam 1 , Prasanam 3 – (TS 1.3)

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	2	118
Anuvakam 2	2	102
Anuvakam 3	1	58
Anuvakam 4	3	131
Anuvakam 5	1	60
Anuvakam 6	2	119
Anuvakam 7	2	81
Anuvakam 8	2	94
Anuvakam 9	2	105
Anuvakam 10	2	78
Anuvakam 11	1	76
Anuvakam 12	1	34
Anuvakam 13	2	97
Anuvakam 14	8	414
Total →	31	1567